

УДК 342.9

Попович П.А.¹, Купін А.П.²

¹ студ. гр. Ю-321 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. юр. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ДРІБНОГО ВИКРАДЕННЯ ЧУЖОГО МАЙНА

Об'єктивна сторона дрібного викрадення чужого майна проявляється у протиправних діях, спрямованих на заволодіння чужим майном шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати, вчинених з корисливих мотивів із завданням незначної шкоди потерпілому. Повторимо: способами вчинення дрібного викрадення є крадіжка, шахрайство, привласнення, розтрата майна. Найпоширеніший спосіб викрадення – крадіжка. Основна її ознака – це таємний спосіб розкрадання чужого майна. Таємно – значить непомітно для: 1) власника, володаря чи охоронця – за їх відсутності або в їх присутності, але коли вони не помічають чи не усвідомлюють факту розкрадання (внаслідок різних особливих обставин); 2) третіх осіб (сторонніх), які не помічають викрадення або не усвідомлюють сутності того, що відбувається. Викрадення визнається таємним, коли воно спостерігається і усвідомлюється співучасниками та особами, причетними до цього правопорушення. Найбільшу складність становить визначення того, таємний чи відкритий характер має викрадення чужого майна в тих випадках, коли воно вчиняється в присутності сторонніх осіб (які не є ні матеріально відповідальними особами, ні охоронцями майна, ні особами, що використовують його для роботи, тощо).

Такі викрадення трапляються на багатьох виробництвах: кондитерської, горілчаної, м'ясо-молочної промисловості тощо – у присутності співробітників, які бачать і усвідомлюють факт викрадення, що розуміє й винна особа. За таких обставин викрадення визнається таємним чи відкритим залежно від оцінки винним ставлення присутніх

до його поведінки. Якщо винний вважає або безсумнівно знає, що присутні при цьому схвалюють його дії чи принаймні байдуже ставляться до них, то викрадення визнається таємним. Якщо ж винна особа не знає, як оцінюють присутні її дії, а тим більше коли знає, що присутні не схвалюють їх і все ж таки чинить викрадення, то воно визнається відкритим. У разі відкритого дрібного викрадення чужого майна настає кримінальна відповідальність за ст. 186 КК – «грабіж».

Викрадення визнається таємним і тоді, коли воно вчиняється в присутності будь-яких осіб, які не усвідомлюють факту викрадення через малолітність (діти 5–6-літнього віку), хворобу чи у зв'язку з іншими особливими обставинами. Вирішальним для розмежування таємного і відкритого викрадення є суб'єктивний фактор – думка, міркування винної особи, оцінка сприйняття присутніми її дій. Якщо винний сумлінно помилявся, вважаючи, що вчинене ним викрадення або ніхто не спостерігає, або ті, хто спостерігають його дії, не розуміють того, що дійсно відбувається, тобто не усвідомлюють факту викрадення, то воно визнається таємним. Отже, таємним визнається викрадення, під час учинення якого винний не зустрічає ніяких психічних перешкод, бо впевнений у тому, що його дії ніхто не спостерігає, не бачить, не усвідомлює факту викрадення, а присутні при цьому сторонні особи не осуджують його дій або ставляться до

Деякі автори звертають увагу, що після внесення змін до ст. 51 КУпАП адміністративно караним діянням слід вважати викрадення чужого майна, в тому числі шляхом проникнення у приміщення чи інше сховище. Проте слід зауважити, що розкрадання, поєднане з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище, – це не основна ознака розкрадання, а кваліфікаційна ознака крадіжки як кримінально караного діяння, відповідальність за нього встановлена ч. 3 ст. 185 КК України. Тому однозначно, що у випадку розкрадання чужого майна шляхом проникнення в житло, інше приміщення чи сховище, незалежно від вартості викраденого, слід вважати кримінально караним діянням. Шахрайство як спосіб учинення дрібного викрадення чужого майна полягає в заволодінні майном або придбанні права на майно шляхом обману чи зловживання довірою. Особливістю предмета шахрайства є те, що ним може бути як чуже майно, так і право на таке майно.

Дрібне викрадення чужого майна є правопорушенням з матеріальним складом, тобто для настання відповідальності за нього, крім діяння, повинні наставати шкідливі наслідки у вигляді завдання незначної шкоди в розмірі, що не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, про це сказано у примітці до ст. 51 КУпАП. В іншому випадку настає кримінальна відповідальність відповідно до статей КК.